

БЎЛАЖАК КАДРЛАРНИ ТАРБИЯЛАШДА ПЕДАГОГИК МАҲОРАТИНИ АҲАМИЯТИ

Т Ҳамрақулов

*ҚДПИ Спорт ва ҳаракатли ўйинлар
кафедраси катта ўқитувчиси*

Жисмоний тарбия ва спорт билан шуғулланиш кишиларда ривожланишни яхшилади. Уларнинг қомати такомиллашади, марфологик ва функционал ўзгаришлар содир бўлади, тана тузилиши, вазни, мушак кучи, ўпканинг тириклик сизими кўкрак кафаси экскурсияси юқори кўрсаткичларга эга бўлади, ақлий, ахлоқий сифатлари тарбияланади. Бу борада жисмоний тарбия воситаларининг аҳамияти катта. Жисмоний тарбия воситалари ўз таснифига эга бўлиб, жисмоний машқ асосий воситадир, ўйинлар эса унинг таркибий қисмларидан бири.

Болаларни ҳар томонлама етук баркамол тарбиялашда миллий ва халқ ҳаракатли ўйинлари куч, тезкорлик, чаққонлик, эгилувчанлик, чидамлилиқ сифатларини ривожлантиришда, ақлий, ахлоқий тарбия, ташаббускорлик, жавобгарликни ҳис қилиш, топқирлик, инсонпарварлик ва адолатлилиқ, меҳнатсеварлик ҳислатлари ва жамоа руҳида тарбиялашда муҳим аҳамият касб этади.

Жисмоний тарбия ва жисмоний маданият йўналиши бўйича бўлажак мутахассисларни тайёрлаш уларни миллий ва халқ ҳаракатли ўйинларини ташкил этиш ва ўтказишда педагогик маҳоратини шакллантириш катта аҳамиятга эга. Жисмоний тарбия дарсларида, кун тартибида жисмоний тарбия ва соғломлаштириш тадбирлари, синфдан ташқари машғулотлар, спорт тренировка машғулотларида миллий ва халқ ҳаракатли ўйинларини қўллаш кўникма ва малакаларини шакллантириш касбий тайёргарлик асосларидан бирини ташкил этади.

Олий ўқув юртларида талабаларга машғулотларда миллий ва халқ ҳаракатли ўйинларини ташкил қилиш ва ўтказишни режалаштириш бўйича кўникма ва малакаларини шакллантиришда ўқитувчи режа асосида ҳаракатли ўйинларни методикасини ўргатади ва мустақил ишлаш учун адабиётларни тавсия қилади.

Талабалар берилган вазифага мувофиқ ҳаракатли ўйинларни танлайдилар ва малакавий педагогик амалиётлар жараёнида белгиланган синфларда амалиётга жорий этадилар.

Jismoniy tarbiya va sport sohasi samaradorligini oshirishda fiziologik, pedagogik-psixologik yondashuvlar va fanlararo integratsiyalashuv masalalari

Талабаларга миллий ва халқ ҳаракатли ўйинларини ташкил этиш ва ўтказишда педагогик маҳоратни шакллантириш учун куйидаги асосий жиҳатларга эътибор берилди.

Ҳаракатли ўйинларни ўтказишнинг методик асослари юзасидан билим кўникма ва малакалар билан қуроллантирилади. Тўғри ташкил этилган ўйинлар болаларнинг соғлигини мустаҳкамлайди, очик ҳаволарда ташкил этиш чиниқишни таъминлайди. Ўйинлар давомида болалар таҳлил ва ҳулоса қилиш, умумлаштириш қобилияти ривожланади.

Ўйинларни болалар организмга таъсир этиши, ўйин мазмунига ташкил этиш усулларига боғлиқ.

Ўйинларни режалаштиришда болаларнинг ёш хусусиятлари, жисмоний тайёргарлиги муҳим ҳисобланади. Уларни танлаш машғулотларни ташкил этиш шаклига, дарс қисмларига ва вазифаларига, зарурий жиҳозларга эътибор бериб амалга оширилади. Миллий ва халқ ҳаракатли ўйинларига жой ва жиҳозларни тайёрлашда гигиеник ҳолатга, майдонларда чизиқларни аниқлигига, керакли жиҳозларни турли-туманли ва рангининг хилма - хиллиги ҳам катта аҳамият касб этади.

Ўқитувчи ўйинни бошқариш ва ўтишда фаол ўқувчиларга, сардорларга таянади, сушт ва фаол ўқувчиларни назоратдан четда қолдирмайди.

Ўйинларни ташкил этиш: ўйинни тушунтиришда миллий қадриятлар ва турмуш тарзига боғлиқлиги ўйиннинг номи, ўйинчилар вазифаси, ўйиннинг бориши, мақсади, қоидаси асосий тушунчалар ҳисобланади. Ўйинда она бошини аниқлаш, жамоаларга бўлиш, сардорларни белгилаш, ёрдамчилар тайёрлаш ўзига хос хусусиятга эга.

Ўйин жараёнига раҳбарлик қилиш: - ўйинни бошлаш, яхши кайфият яратиш, ҳалол ҳакамлик, нагрукаларни тўғри меъёрлаш, ўйин вариантларини ўзгартириб нагрукани бошқариш зарур. Ўйиннинг тугатиш ўзига хос методик хусусиятларга эга.

Ўйинни турли вариантларда қўллаш: болаларнинг жисмоний тайёргарлиги, жинси индивидуал хусусиятларига эътибор берган ҳолда дарсда қўйилган мақсад ва вазифани самарадорлигини ошириш ўйинни мураккаблаш ва содалаштиришда ҳаракатли ўйинлар нагрукаси шиддатлари ва ҳажмини ўзгартириб ташкил этилади.

Ўйинга ҳулоса яшаш малакаларини шакллантиришда тарбиявий томонига эътибор бериб, натижаларни эълон қилади. Хатолар муҳокама қилинади,

Jismoniy tarbiya va sport sohasi samaradorligini oshirishda fiziologik, pedagogik-psixologik yondashuvlar va fanlararo integratsiyalashuv masalalari

ютуқлар, яхши иштирок этган, қоидага амал қилган ўқувчилар инобатта олинади. Ўйинни ўқувчиларни ўзи муҳокама қилиш учун имконият яратади.

Бу жараёнларни талабаларга педагогик амалиёт даврида, дарсда ва дарсдан ташқари машғулотларда жорий этиб, педагогик маҳорати шакллантирилади.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Гофуров, Абдувоҳид Махмудович, and Абдушоқир Махмудович Гофуров. "ФИЗКУЛЬТУРНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ НА ПУТИ К УСОВЕРШЕНСТВОВАНИИ." INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE "INNOVATIVE TRENDS IN SCIENCE, PRACTICE AND EDUCATION". Vol. 3. No. 1. 2024.
2. Mukhammedovich, Jurayev Vokhidjon. "Psychological Foundations of Willpower in the Formation of Competition Motivation in Athletes." Central asian journal of literature, philosophy and culture 3.11 (2022): 315-318.
3. Jurayev, Vohidjon. "SPORTCHINING FAOLIYAT SAMARADORLIGIDA DA'VOGARLIK DARAJASI AHAMIYATINI EMPIRIK NATIJALARI TAHLILI." Science and innovation in the education system 2.7 (2023): 106-112.
4. Makhmudovich, Gofurov Abduvokhid, and Gofurov Abdushokir Makhmudovich. "STUDY OF FUNCTIONAL INDICATORS OF YOUNG SWIMMERS." INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE & INTERDISCIPLINARY RESEARCH ISSN: 2277-3630 Impact factor: 7.429 12.10 (2023): 29-31.
5. Makhmudovich, Gafurov Abdushokir. "Medical problems of sports selection and sports orientation." ASIA PACIFIC JOURNAL OF MARKETING & MANAGEMENT REVIEW ISSN: 2319-2836 Impact Factor: 7.603 11.12 (2022): 313-318.
6. Abduvalievich, Abdullaev Rustamjon. "NECESSARY FORMATION OF COMPLEX COMPETENCE SAFETY OF TOURIST SERVICES DURING THE DEVELOPMENT OF A STRUCTURAL-FUNCTIONAL MODEL." Science and Innovation 2.2 (2023): 261-264.
7. Abdullabdullaev, R. "BASES OF SCIENTIFIC AND TECHNOLOGICAL SUPPORT OF THE PROCESS OF FORMATION OF SPECIAL TOURIST KNOWLEDGE, ABILITIES AND SKILLS." Science and innovation 2.B3 (2023): 122-123.
8. Жураев, Воҳиджон Муҳаммедович. "СПОРЧИЛАРНИНГ ДА'ВОГАРЛИК ДАРАЖАСИ ВА ИРОДАВИЙ СИФАТЛАРИНИНГ ПСИХОЛГИК ХУСУСИЯТЛАРИ." Academic research in educational sciences 4.TMA Conference (2023): 894-900.